GRAMATYKA · SZYK ZDANIA

Nacisk w zdaniu angielskim: It was Tom who..., What I need is... i do

Igor Zadrużyński

Opublikowano 23 listopada 2026

O LEKCJI

„To Tomek zjadł ciasto, nie ja!", „Potrzebuję przede wszystkim urlopu", „Naprawdę lubię twoje mieszkanie". Po polsku nacisk kładziemy, przestawiając słowa albo dodając „to", „właśnie", „naprawdę". Angielski szyk jest sztywny, więc do podkreślania służą osobne konstrukcje. Ta lekcja omawia nacisk w zdaniu angielskim: zdania z It was ... who/that i What ... is (w gramatykach nazywane cleft sentences, czyli zdaniami „rozszczepionymi"), do, does, did dla podkreślenia oraz akcent zdaniowy w mowie.

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Szyk zdania

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy



SPIS TREŚCI

1. Polski szyk a angielski nacisk 2
2. It is / It was ... who / that 2
3. What ... is / was 3
4. Do, does, did dla podkreślenia 3
5. Inne sposoby podkreślania 4

Źródła i dalsza lektura 5

Inny sposób podkreślania – inwersję (*Never have I seen...*) – omawia osobna lekcja o inwersji[1].

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/nacisk-w-zdaniu/

1. Polski szyk a angielski nacisk

W polskim zdaniu słowa mogą stać w wielu kolejnościach, a najważniejsza informacja wędruje zwykle na koniec albo dostaje „to": „Ciasto zjadł Tomek", „To Tomek zjadł ciasto". W angielskim podmiot stoi przed czasownikiem, a dopełnienie po nim, więc tego sposobu nie ma. Zostają dwie drogi:

- **w mowie** – mocniejszy akcent na ważnym słowie: *TOM ate the cake* (Tom, a nie ktoś inny);
- **w mowie i w piśmie** – konstrukcja, która „rozszczepia" zdanie na dwie części i wystawia ważną informację na widok: *It was Tom who ate the cake.*

Akcent zmienia sens

To samo zdanie znaczy co innego zależnie od tego, które słowo wypowiemy mocniej:

PRZYKŁADY

- I didn't take your **umbrella**.
  Nie wziąłem twojego parasola (może wziąłem coś innego).
- I didn't take **your** umbrella.
  Nie wziąłem twojego parasola (wziąłem czyjś inny).
- **I** didn't take your umbrella.
  To nie ja wziąłem twój parasol (ktoś inny).

2. *It is / It was ... who / that*

Konstrukcja z *it* wyróżnia jeden element zdania – osobę, rzecz, czas, miejsce – i mówi: „właśnie to, a nie coś innego". Odpowiada polskiemu „to ... (właśnie)".

It is / It was + wyróżniony element + **who / that** + **reszta zdania**

ZWYKŁE ZDANIE	Z NACISKIEM
Tom ate the cake.	It was Tom who ate the cake.
The noise bothers me, not the heat.	It's the noise that bothers me, not the heat.
We met in Edinburgh.	It was in Edinburgh that we met.
I realised it only yesterday.	It was only yesterday that I realised it.

Przy osobach używamy *who* (albo *that*), przy rzeczach, czasie i miejscu – *that*. Czas *be* zwykle zgadza się z resztą zdania: o przeszłości *it was*, o teraźniejszości *it is*. Przeczenie wyróżnia to, czego **nie** chodzi: *It isn't the money that worries me – it's the time.*

TYPOWY BŁĄD

~~This was Tom who ate the cake. It was the cake which Tom ate it.~~

It was Tom who ate the cake. It was the cake that Tom ate.

Konstrukcja zawsze zaczyna się od *it*, nie od *this*. Wyróżniony element nie powtarza się w drugiej części zdania ani jako zaimek.

3. *What ... is / was*

Druga konstrukcja zaczyna się od *what* („to, co...") i trzyma najważniejszą informację na sam koniec. Brzmi naturalnie w rozmowie, gdy chcemy coś wyjaśnić, czegoś zażądać albo coś ocenić.

What + podmiot + czasownik + **is / was** + najważniejsza informacja

PRZYKŁADY

- **What I need is a long holiday.**
  Potrzebny mi jest przede wszystkim długi urlop.
- **What annoys me is the queue, not the price.**
  Denerwuje mnie kolejka, a nie cena.
- **What happened was that the train broke down outside Reading.**
  Stało się to, że pociąg zepsuł się przed Reading.
- **What we did was call a taxi.**
  Zrobiliśmy tak, że zadzwoniliśmy po taksówkę.

Podobnie działają zwroty *All I want is...* („chcę tylko..."), *The thing is...* („chodzi o to, że..") i *The reason (why)... is that...*: *All I want is a cup of tea. The thing is, I've already promised to help Jo.* Zwrot *The thing is* jest bardzo częsty w brytyjskiej mowie: zapowiada wyjaśnienie, często niewygodne.

TYPOWY BŁĄD

~~What I need it is a holiday. That I need is a holiday.~~

What I need is a holiday.

Po *what*-zdaniu od razu idzie *is* albo *was*, bez dodatkowego *it*. Polskie „to, co" oddaje samo *what*, nie *that*.

4. *Do, does, did* dla podkreślenia

W zdaniu twierdzącym w Present Simple i Past Simple możemy dodać *do, does* albo *did* przed czasownikiem, żeby podkreślić, że coś **naprawdę** jest albo było prawdą – zwłaszcza gdy ktoś w to wątpi albo twierdzi inaczej. *Do* wymawiamy wtedy z mocnym akcentem, a czasownik główny ma formę podstawową.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/nacisk-w-zdaniu/

PRZYKŁADY

- **You don't like my cooking. – I do like it! I just wasn't hungry.**
  Nie smakuje ci moja kuchnia. – Ależ smakuje! Po prostu nie byłem głodny.
- **She did ring you – I was there when she did it.**
  Ona naprawdę do ciebie dzwoniła – byłem przy tym.
- **He does talk a lot, doesn't he?**
  On naprawdę dużo gada, prawda?

Przed trybem rozkazującym *do* brzmi serdecznie i trochę staroświecko: *Do sit down. Do help yourself to biscuits.* („Ależ proszę, usiądź", „Częstuj się ciastkami"). Więcej o tym w lekcji o trybie rozkazującym[2].

TYPOWY BŁĄD

~~I do liked it. She does knows the answer.~~

I did like it. She does know the answer.

Czas i osobę niesie *do / does / did*, więc czasownik główny wraca do formy podstawowej – tak samo jak w przeczeniach i pytaniach.

5. Inne sposoby podkreślania

- **Zaimek zwrotny**: *I made it myself. The mayor herself opened the new bridge.* (lekcja o zaimkach zwrotnych[3]).
- ***The very*** – „ten sam, właśnie ten": *That's the very spot where we first met.*
- **Słowa wzmacniające**: *really, indeed, at all*: *Thank you very much indeed. I don't mind at all.* Zwrot *very much indeed* jest typowo brytyjski i bardzo uprzejmy.
- **Inwersja** po słowach przeczących, w stylu oficjalnym: *Never have I seen such a queue.*

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Angielski szyk jest sztywny, więc nacisk wyrażamy akcentem w mowie albo konstrukcjami.
- *It is / It was* + wyróżniony element + *who / that*: *It was Tom who ate the cake.* – „to Tom".
- *What* + zdanie + *is / was* + informacja: *What I need is a holiday.*; podobnie *All I want is..., The thing is...*
- *do / does / did* + forma podstawowa = naprawdę: *I do like it. She did ring.*
- Bez *this was...* na początku, bez dodatkowego *it* po *what*-zdaniu.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/nacisk-w-zdaniu/

DLA NAUCZYCIELA

Akcent zdaniowy najlepiej pokazać na jednym zdaniu powtarzanym kilka razy z naciskiem na różne słowa (*I didn't take your umbrella*) – uczniowie dopisują po polsku, co dokładnie znaczy każda wersja. Konstrukcję z *It was … who* dobrze ćwiczy gra „to nie ja!": nauczyciel rzuca fałszywe oskarżenie (*Anna ate all the biscuits!*), a uczniowie prostują (*No, it wasn't Anna who ate them – it was Piotr!*). *What I need is…* sprawdza się w krótkiej rozgrzewce: każdy kończy zdanie *What I need right now is…* albo *What I love about weekends is….*

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- British Council, LearnEnglish, *Emphasis: cleft sentences, inversion and auxiliaries*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/c1/emphasis-cleft-sentences-inversion-auxiliaries [dostęp: 23.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Where adverbials go in a sentence*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/english-grammar-reference/where-adverbials-go-sentence [dostęp: 23.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o zdaniach z *it* i *what* dla podkreślenia oraz o *do* w zdaniach twierdzących.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/inwersja/
2. https://zadruzynski.com/there-is-have-got-tryb-rozkazujacy/
3. https://zadruzynski.com/zaimki-zwrotne/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *Nacisk w zdaniu angielskim: It was Tom who..., What I need is... i do*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/nacisk-w-zdaniu/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com